

Основно училище „Иван Вазов” – Смолян
Бул. „България” № 22, тел. 0301/ 8-33-05, e-mail: ou6_sm@abv.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР:

/ Росица Лакудова /

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

2022 – 2023 учебна година

*Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното
и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено
заседание на 12.09.2022 / Протокол №11*

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи, определящи приоритети на развитие и е съобразена с целите залегнали в училищната стратегия.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на ОУ „Иван Вазов“ - Смолян за превенция на ранното напускане на образователната система:

- Стратегия за намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система
- План за 2022 - 2023 г. За изпълнение на стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система
- Национална стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността
- Национална стратегия за учене през целия живот
- Закон за предучилищното и училищното образование
- Наредба за приобщаващото образование

Програмата се основава на определените в Стратегията водещи принципи за законосъобразност, партньорство, приемственост, прозрачност, устойчивост и популяризиране на мерките и резултатите.

Програмата в ОУ „Иван Вазов“ - град Смолян има за цел да осигури ефективна, качествена и достъпна подкрепа за деца и ученици, застрашени от отпадане и за пълноценната им личностна реализация в училищния живот.

II. ЦЕЛИ

Основна цел на програмата е да съдейства да задържим децата в класните стаи и да им помогнем да намерят мотив да завършат своето образование.

Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

Ранна диагностика на децата в риск от отпадане.

Увеличаване разнообразието и ефективността на прилаганите от училището мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно напускане на образователната система.

Създаване на положителни нагласи към учебния процес въз основа на следните направления:

1. Всеки ученик може да бъде отличник:

- всеки ученик е добър в определена област и училището ще му помогне да се превърне в отличник в тази област, като доразвие неговите знания и умения по приемлив за обществото начин.

2. Училището може да бъде привлекателно за всяко дете:

- чрез създаване на толерантна среда, която ученикът да почувства като своя и в която може да открие своето място;

- чрез разнообразни занимания по интереси, клубове и други форми за учениците, които не проявяват особен интерес към учебното съдържание.

III. ПРИНЦИПИ НА УЧИЛИЩНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ОТПАДАНЕТО НА УЧЕНИЦИ

Училищната програма за превенция на отпадането на ученици се базира на основни принципи на включващото образование:

- Всяко дете има право на образование и трябва да има равен достъп до образование
- Всяко дете може да учи и да се възползва от предимствата, които образованието дава
- В образователния процес не се допуска дискриминация, основана на раса, народност, пол, етническа принадлежност, социален произход, вероизповедание, обществено положение, увреждане или друг статус
- Възгледите и мнението на детето трябва да бъдат взети предвид при неговото участие в училище. Детето следва да бъде стимулирано да участва активно в образователния процес.

IV. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ДЕТЕ В РИСК ОТ ОТПАДАНЕ

- 1. Дете, чиито родители са починали, неизвестни, лишени са от родителски права или чиито родителски права са ограничени, или детето е останало без родителска грижа.
- 2. Дете, което е жертва на злоупотреба, насилие, експлоатация или всякакво друго нехуманно или унижително отношение в или извън семейството му.
- 3. Дете, за което съществува опасност от увреждане на неговото физическо, психическо, нравствено, интелектуално и социално развитие.
- 4. Деца, застрашени от отпадане поради трудности в ученето, слаби оценки, повтаряне на класа, преместване и загуба на учебно време.

- 5. Деца, застрашени от отпадане поради социално-икономически проблеми.
- 6. Деца, застрашени от отпадане поради поведенчески проблеми.
- 7. Деца с голям брой отсъствия по неуважителни причини.

V. МЕТОДИ ЗА РАБОТА С УЧЕНИЦИ, ЗАСТРАШЕНИ ОТ ПРЕЖДЕВРЕМЕННО ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ.

- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището;
- Работа на училищното настоятелство с родители на застрашени от отпадане деца
- Установяване на ефективен диалог училище - външни институции, имащи отношение по проблема
- Мотивиране на продължаване на образованието в следваща степен или за придобиване на професионална квалификация;
- Работа по развитието на класа като екип, преодоляване на обособяването по етническа паралелка на децата;
- Ангажиране на Ученическия съвет с дейности за превенция на преждевременното напускане на училище;
- Включване в извънкласни форми на ученици, застрашени от отпадане;
- Оптимизиране и обогатяване формите за организиран спорт, туризъм и отдих.

VI. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Икономически причини ;
2. Социални причини;
3. Образователни причини;
4. Етнокултурни причини;
5. Институционални причини;
6. Причини, свързани със здравния статус;

Социално-икономически причини

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);
- Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;
- Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

Образователните причини

- затрудненията при усвояване на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
- наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
- възможност за обучение в професионална паралелка;

Етнокултурни причини

- по-ранното стъпване в брак;
- страх на родителите поради опасност от открадване;
- по-ниска ценност на образованието;

Психологически причини

- Чувство за неуспех;
- Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията;

Институционални причини

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното

образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

Причини, свързани със здравния статус

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

VII. ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСКАНЕ НА УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕ:

- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите, негативно отношение към образованието на родителите и/или детето
- Липса на ефективни санкции за родителите.
- Нисък жизнен стандарт на част от населението в резултат на продължителна безработица.
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на деца от училище.
- Липса на достатъчно финансови възможности в училище за подкрепа на застрашени от отпадане ученици по социални причини.
- Липса на подкрепяща среда, която да замени липсата на грижа от страна на родителите.
- Миграционни процеси, честа смяна на местопребиваването.
- Негативно влияние на средата - на улицата/приятелския кръг.
- Липсата на мотивация сред семейства от ромския етнос за продължаване на образованието в гимназиален етап

VIII. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

Основно училище "Иван Вазов" е създадено през 1979 година. Намира се в центъра на града и е най-голямото основно училище на територията на област Смолян.

За 40-те години от неговото съществуване няма отпаднали ученици. Незначителен е броят на неизвинените отсъствия, а извинените отсъствия се дължат главно на големия брой ученици, участващи в много извънкласни и извънучилищни дейности, както и на изявите, свързани с тях.

Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейности, които съпътстват целогодишната работа на училищния колектив показва, че липсата на отпаднали ученици се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията ѝ за развитие, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез интернет страницата на училището и добрите практики
- **обратна връзка** с институциите и родителите
- **приемственост** – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция

За приобщаване към и задържане на учениците в училище допринасят и взаимоотношенията учител – ученик, основани на разбиране, доверие, подкрепа, липса на враждебни отношения както в учебния процес, така и в извънкласните форми и занятия.

Настоящата програма има за цел да запази и стабилизира тези постижения.

IX. МЕРКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

- ✓ Учениците да получат пълноценни знания, умения и компетентности.
- ✓ Да се изградят като свободни и морални личности, способни да живеят и работят заедно, да общуват помежду си, да поемат отговорности в демократично гражданско общество.
- ✓ Да развиват творческите си заложби и способности. Работа с таланти деца.
- ✓ Да изградят умения и навици за здравословен начин на живот.
- ✓ Привличане на учениците в извънучилищни и извънкласни форми на обучение и възпитание за осмисляне на свободното време.
- ✓ Работа с деца в неравностойно социално положение.
- ✓ Работа с деца със специални образователни потребности.
- ✓ Създаване на уютна и функционална образователна среда.
- ✓ Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците.
- ✓ Активно участие на родителите и училищното настоятелство в живота в училище.
- ✓ Задълбочаване ролята на кариерното ориентиране на учениците с оглед бъдещата им успешна реализация.
- ✓ Действено ученическо самоуправление.

- ✓ Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище.
- ✓ Разширяване и задълбочаване на връзките с извънучилищните институции.
- ✓ Ежемесечно изпращане на уведомителни писма до дирекция “Социално подпомагане” за учениците, допуснали повече от 5 неизвинени отсъствия.
- ✓ Участие на училището в програми, осигуряващи безплатна закуска, плод и мляко.
- ✓ Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, до компютърните кабинети и библиотеката.
- ✓ Периодична оценка и актуализиране на мерките.

X. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

При наблюдаване и идентифициране на случаи на деца в риск от ранно напускане на училище да бъдат разработени индивидуални мерки в зависимост от причините създали риска.

Да бъде изготвена и попълнена примерна индивидуална карта за оценка на риска от отпадане при необходимост /Приложение 1/.

Да бъдат привлечени родителската общност и партньорски институции за успешното и навременно предотвратяване на риска от ранно напускане от училище.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ИВАН ВАЗОВ” - СМОЛЯН

УТВЪРЖДАВАМ:

Росица Лакудова

Директор ОУ „Иван Вазов” – Смолян

ИНДИВИДУАЛНА КАРТА ЗА ОЦЕНКА НА УЧЕНИК ИЛИ ДЕТЕ В РИСК

(примерна)

Данни за ученика: Име, презиме, фамилия

Дата на раждане:

Адрес:

Ел.поща:

Телефон :

Учебна година:

Клас:

1. Важни събития от училищния живот

Посещавал/а ли е детска градина? -

Сменял/ а ли е училище, колко пъти и по какви причини? -

- Има ли наложени наказания и какви? -

- Има ли получени награди и за какво? -

Участва ли в ИКД, ИУД и клубове /в и извън училище/-

В какви ИКД, ИУД и клубове участва:

Интереси/предпочитания/таланти в определени познавателни области и практически дейности? -

- Има ли регистрация в местни институции и комисии (МКБПОПМН, ДПС, Отдела за закрила на детето и др.?) /Прояви/ -

- Ученик със СОП ли е? -

2. Здравословно състояние на детето /ученика/ :

- физическия и емоционален статус на детето-

- зависимости, вредни навици и др.

3. Образование:

А) Учебни резултати от предходна година -

завършен клас-

среден успех -

учебни предмети най-високи и най-ниски постижения-

резултати от външното оценяване-

поправителни изпити и резултати-

Б) Диагностицирани образователни проблеми - проблеми с усвояването:

- езикови трудности -

-затруднения при самостоятелно или групово изпълнение на задачи и упражнения

в клас -

4. Социална интеграция на детето:

- адаптация към класа и училището -

- умения за общуване -

5. Други данни :

Семейна среда и подкрепи:.....

.....
.....

6. Заключителна оценка:

А) Основни проблемни зони:.....

.....

Б) Идентифицирани потребности и интереси:.....

.....

В) Ресурси и мерки за решаване на проблема:

.....

Дата/година:

Изготвил:

1.

2.